

Kulturarven i lokalmiljøet

STEDSUTVIKLING

MUSEUM

SAMARBEID

VERDISKAPING

Tettstedsprogrammet er et nasjonalt program i regi av Miljøverndepartementet med mål å skape miljøvennlige og attraktive tettsteder i distriktene ved å samkjøre virkemidler og videreutvikle arbeidsmåter for tettstedsutvikling.

Lokalt og regionalt deltar 16 kommuner og fire fylkeskommuner. Riksantikvaren har tatt aktiv del i programmet og fordelt midlene til kulturminne- og kulturmiljørelaterte prosjekter. Programmet har pågått i perioden 2001 – 2005.

KONTAKTPERSON HOS
RIKSANTIKVAREN
Bjørn-Erik Wøien
Tlf.: 22 94 04 00
www.riksantikvaren.no

BEVARING GJENNOM BRUK

Selv når det gjelder kulturhistorisk viktige kulturminner, er det bare en brøkdel som bevares uendret over lengre tid. For de fleste kulturminnene er vern gjennom bruk et hovedprinsipp. Vanligvis vil verdiene enklest og best bli tatt vare på når opprinnelig bruk kan opprettholdes. Der teknologi, økonomi eller annen utvikling har gjort tidligere bruk lite tjenlig, kan nye funksjoner bevare viktige historiske verdier samtidig som særpregede miljøer blir opprettholdt. Ved ombygging ønskes mest mulig bevart. Flytting eller bevaring av bare enkelte elementer anbefales i utgangspunktet ikke, men kan av og til være en løsning

Drøppingtunet i Tingvoll

Drøppingtunet er de resterende bygningene av det første ”moderne” handelsstedet i Tingvollvågen, fra siste del av 1800-tallet. Familien som opprinnelig eide hele tunet, drev bokhandel og godsekspedisjon til 1993. Deretter sto husene delvis tomme og deler av tunet var vedtatt revet for utvidelse av vegbanen og opparbeidelse av gang- sykkelveg. En stedsanalyse fra 1998 pekte på betydningen og verdien av Drøppingtunet. Videre ble det utarbeidet en bygningshistorisk dokumentasjon og kulturminnefaglig vurdering. Den ga grunnlag for bevaringen av tunet som helhet, tilbakeføringsarbeidet og ny bruk.

I 2001 ble butikkbygningen og fjøset kjøpt av en som drev butikk med økologiske varer, og ”Den lille landhandel” ble flyttet hit. Samtidig ble det startet en liten kafe, hvor også kunstlaget viser sine utstillinger. Arbeidet med å tilbakeføre fasaden på butikkbygningen med ny inngang og mindre glassflater ble avsluttet høsten 2005. Restaureringen av det gamle fjøset ble delvis utført på dugnad under mottoet ”Let’s make låve”. Utenfor låven er det anlagt et lite torg hvor blant annet bondens marked arrangeres.

Foto: Nina Grindvik Sæternes

Tormodbrygga i Inndyr, Gildeskål kommune

Tormodbrygga i den gamle bebyggelsen ved Inndyrvågen, er en viktig del av tettstedets identitet. Brygga ble bygd ved forrige århundreskifte i Festvåg i Lofoten, hvor den ble brukt til sildesalting, fiskemottak, bolig og butikk. I 1910 kjøpte og flyttet Pareli Danielsen bygningen til Inndyr. I 1919 overtok sønnen Tormod og begynte med landhandel. Han bodde der sammen med familien sin fra 1921. I 1952 ble butikkdriften avviklet. Senere har Tormodbrygga vært brukt til lager og verksted. På begynnelsen av 90-tallet var den i svært dårlig forfatning.

Inndyr båtforening kjøpte brygga i 1992 og startet arbeidet med å restaurere i 1999. For å kunne ta lokalene midlertidig i bruk til pub m.m. ved Midtsommertreffet i juni 2004 og innvie dem vinteren etter, krevdes stor innsats, både arbeidsmessig og på finansieringssiden. Arbeidene med brygga er et av de største dugnadsprosjektene i Inndyr. Minst 20-30 personer har jobbet på dugnad med restaureringen på ulike tidspunkt. I tillegg trengtes det langt mer penger enn båtforeningen hadde. For å dekke opp dette ble det tatt opp private lån, arrangert fester og solgt bilder av brygga utført av en lokal kunstner. I tillegg ble det sendt ut "tiggerbrev" som innbrakte mange små og store pengegaver fra lokalbefolkningen og næringslivet. Det ble gitt økonomisk støtte fra kommunen og Aetat, samt fra Riksantikvaren gjennom tettstedsprogrammet. Det ble også oppnådd gode avtaler på innkjøp av materialer fra et firma som ønsket å støtte prosjektet. Inndyr båtforening var ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet. I tillegg til å huse båtforeningen, leies lokalene ut til lag og foreninger og det arbeides med å slutføre innredningen av overnattingsrom for båtturister.

Oppføring av bryggerekke i Rørvik i Vikna kommune

Prosjektet består av bygging av ny brygge og gjenoppføring av brygger hentet fra regionen. Det er utført som en byreparasjon. Prosjektet er et eksempel på positive fysiske tiltak i et område preget av arkitektonisk konflikt mellom industrilandskap og moderne arkitektur. Bryggene brukes av Kystmuseet i Nord-Trøndelag, Woxengs Samlinger, som et supplement til hovedutstillingen i den gamle Berggården inne i tettstedet og utstillingen i nabobygget på den andre siden av kanalen, det nye kystkultursenteret Norge.

I Notbrygga er det åpnet en utstilling som kan kombineres med et besøk i museets andre avdelinger. I "nabobrygga" er det innredet et antikvarisk verksted og et moderne verksted, der man blant annet tar sikte på å restaurere vinduer, hvor publikum vil få anledning til å se på arbeidet. I tillegg vil det bli innredet en smie (med utstyr museet alt har), hvor man kan demonstrere ulike teknikker. Uten bryggerekka hadde ikke dette vært mulig.

LENKER:

www.tettsteder.no

Stedsutvikling/Museum/Samarbeid/Verdiskaping